

Avl og oppdrettsplanlegging - Råd og tips

Råd og tips til deg som planlegger valper

Det er et stort ansvar å være oppdretter, men det er også veldig spennende og trivelig. Hvis man har ei tise som har godt gemytt, fine utstillingsresultater og som er sunn og frisk, kan det være noe å vurdere. Man må se på hunden som helhet når man vurderer om den skal brukes i avl. Det aller viktigste er at hunden har god helse og godt gemytt. Det hjelper ikke hvor vakker hunden er, hvis den har avvikende gemytt, eller problemer med helsa. Man må heller ikke se seg blind på en enkelt ting. For eksempel hjelper det lite at hoftene er perfekte, hvis hunden ikke kan gå på grunn av kneproblemer. Avlshundene må være klinisk friske og ikke ha kroniske plager av noe slag. Norsk Buhund er en tallmessig liten rase både i Norge og i resten av verden. Alle valpene er derfor viktige og verdifulle for rasen. Vi må alle gjøre vårt beste for å bevare rasen som en sunn og frisk familie- og brukshund.

Norsk Buhundklubb ønsker at flere norske buhunder skal brukes i avl, og vi trenger flere oppdrettere.

Avlsrådet vil være til hjelp for oppdrettere og hundeiere som vurderer å starte oppdrett. Vi er behjelpelig med å finne passende hannhunder til tispene. Vi vil også gjøre det vi kan for å svare på ulike spørsmål vedrørende avl og oppdrett.

Hvis man vurderer å ha valper på sin tise kan det være lurt å lese litt om hva det innebærer. Det finnes gode bøker om avl og oppdrett og mye informasjon på internett. Man bør begynne med å lese om [Avle helse og oppdrett](#) på NKKs sider.

NKK har et gratis hefte, "Informasjon om hundeval". De har også en omfattende bok, "Genetikk, avl og oppdrett". Den kan kjøpes på NKK-utstillinger eller bestilles fra NKK.

Vi kan også anbefale noen bøker om hundeval. "Valping - drektighet, fødsel og valpestall" av Anne L. Buvik og Tove Solberg, og "Tispeboka" eller "Fra valp til voksen" (revidert utgave av Tispeboka) av Randi Schultze. Bøkene finnes på de fleste bibliotek og bokhandlere.

Les NKKs [Etiske grunnregler for avl og oppdrett & avlsstrategi](#) før du planlegger valpekull. Alle oppdrettere er pålagt å følge disse.

Kennelnavn

Man trenger ikke noe kennelnavn for å drive oppdrett, men det er fint å ha. Da får alle valpene som blir født hos deg samme "etternavn" og det sier noe om hvor de kommer fra. Man må søke NKK for å få godkjent et kennelnavn og det tar 4-6 måneder. Se mer informasjon [her](#).

Planleggingen

Det er lurt å starte planleggingen av et valpekull i god tid før forventet løpetid. 4 måneder i forveien er ikke for lenge. Det er viktig å finne en hannhund som kompletterer tisa på best mulig måte. Det er også svært viktig å undersøke at tisa og hannhunden ikke er i nær slekt. Ta kontakt med [avlsrådet](#) hvis du er i tvil. Det kan ta tid å finne en god hannhund og han bør ikke nødvendigvis i nabolaget. Det er vanlig at tisen kommer til hannhunden og tispeskeer bør være innstilt på å reise et stykke for å

finne den "perfekte" hannhunden. Oppdretteren bør kontakte hannhundeier i god tid for å spørre om lov til å bruke deres hannhund.

Ta gjerne kontakt med [avlsrådet](#) hvis du trenger hjelp til å finne en god hannhund.

Det hviler også et ansvar på hannhundeierne. Man må ikke la en hannhund pare ei tisper uten å undersøke både helseresultater på tisper og hennes nære slektninger, og innavlsgraden på den aktuelle kombinasjonen. Avlsrådet er behjelpelig med å undersøke dette, hvis du er i tvil.

Tisper og hannhundeier har gjensidig informasjonsplikt når det gjelder sykdommer og andre problemer på egen hund og dens nære slektninger. Ingen hunder er helt perfekte og det vil alltid finnes enkelte "problemer" på hundene og deres nære slektninger. Man bør unngå å pare to hunder som har det samme problemet.

Hundene skal HD-røntges og øyelyses før parring. Øyelysingen skal være gjennomført innen siste året før parring. Se for øvrig [Avlsreglene](#) for Norsk Buhund, der krav til avlsdyr er nærmere spesifisert.

Paringsavgift

Det bør alltid settes opp en skriftlig paringsavtale som underskrives av både tisper og hannhundeier før parring. Da unngår man misforståelser og diskusjoner i ettertid. Hannhundeiere står fritt til å sette opp egne avtaler, men her er en [avtale](#) som er ganske vanlig og som Norsk Buhundklubb kan anbefale.

Vi anbefaler en delt paringsavgift. Tisper betaler 10 % av valpepris til hannhundeier ved parringen, en såkalt sprangavgift. Hvis det blir valper, betales hannhundeier 10 % av valpepris per levende valp. Det skjer at valper er sykelig og dør bare noen dager gamle. Det kan derfor være greit å skrive at oppdretter betaler hannhundeier når valpene registreres i NKK og senest innen valpene er 4 uker.

Valpeformidling

Norsk Buhundklubb ønsker at alle valpekull, som følger klubbens regler, blir formidlet gjennom klubben. Mange interesserte valpekjøpere kontakter klubbens valpeformidler og følger med på klubbens valpeliste. Det er derfor en stor fordel for oppdretterne å formidle valpene gjennom klubben. For å annonsere valpekull gjennom Norsk Buhundklubb må oppdretteren være medlem i Norsk buhundklubb og kullet må følge klubbens retningslinjer for avl og NKKs etiske retningslinjer. Se [Valpelisten](#) på [buhund.no](#) for mer informasjon.

Oppdretteren bør kontakte valpeformidler så snart tisper er paret. Fyll ut skjemaet «Opplysning om kullet» om du finner på valpelisten, og send det på epost til avlradet@buhundklubben.no Når valpene er født sendes oppdatert skjema med info om fødselsdato, antall valper og kjønnsfordeling og ev. fargefordeling.

Registrering

Valpene registreres i NKK. Vi kan anbefale å forhåndsregistrere valpene innen de er 4 uker gamle. Dette gjøres på nkk.no/registreing. Da vil valpene være forsikret fra den dagen de fyller 5 uker til de overleveres valpekjøper, dog ikke lengre enn til den dagen valpen er 12 uker gammel. Se NKK,s [Registreringshåndbok](#) for mer informasjon. Det er rimeligere å registrere valpene via NKK.no enn via papir og oppdretter som ikke er medlem i NKK via en medlemsklubb (f.eks. Norsk Buhundklubb), må

betale dobbel registreringsavgift. For øvrig betaler oppdrettere av Norsk buhund halv registreringsavgift i forhold til andre raser fordi vår rase er på listen utrydningstruede raser. Hannhundeier bør vente med å underskrive paringsbeviset til fullt oppgjør for kullet er mottatt. Valpene kan ikke registreres hvis paringsbeviset ikke er underskrevet av både hannhundeier og tispeeier. Derfor kan det være greit å vente med å underskrive til hele paringsavgiften er mottatt.

Valpepris

Veiledende valpepris er kr. 14.000,- (2016). Men vi kan anbefale valpepris på kr. 15.000,- inkludert depositum for HD-fotografering og øyelysing. Oppdretter betaler da tilbake kr. 500,- når HD-resultat foreligger og kr. 500,- når resultat fra øyelysing foreligger. Dette må presiseres i kontrakten. Det er fremdeles altfor få buhunder som blir HD-røntget og øyelyst, og vi må jobbe for å få flere valpekjøpere til å ta ansvar for å få dette utført. Dette kan være en effektiv metode.

Levering av valp

Valpene skal ikke leveres før de er 7-8 uker gamle. Valpene skal være ID-merket med micro-chip (de må id-merkes før de får registreringsbevis fra NKK) og leveres med veterinærattest som er maks to uker gammel. De fleste veterinærklinikker har pakkepriser for valpekull inkludert veterinærattest, ID-merking og første vaksine. Valpene skal være behandlet mot innvollsorm etter gjeldende anbefaling. Norsk Buhundklubb anbefaler at NKKs standard kjøpekontrakt brukes ved salg av valper. Vær oppmerksom på at valpekjøper kan ha krav på å få refundert noe av kjøpesummen for en hannhundvalp om den viser seg å være kryptorchid (mangle en eller begge testiklene). Dette må da stå i kjøpekontrakten for å unngå uoverensstemmelser senere. Kjøpekontrakt kan lastes ned her, eller bestilles fra NKK. Valpene bør hentes hos oppdretter av valpekjøperne. Vi kan ikke anbefale å sende små valper alene med fly eller annet transportmiddel. Små valper kan tas med inn i flykabinen hvis den er i en dertil egnet bag. Det er vanligvis veldig greit å reise slik med en liten valp. Ta kontakt med flyselskapene for å undersøke hvilke regler som gjelder.

Oppdatert 04.03.2016 I.B